

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
9 decembre st. v.
21 decembre st. n.

Ese in fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 49.

ANUL XXVI.
1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Nópte bună!

Printre vițele de vie
Se fur razele de lună;
Somnorósele pleópe
Vreau să-mi ȃdică : nópte bună!

Nópte bună, nópte bună,
Ími șoptești și tu 'n ureche,
Cuprindéndu-me cu brațul . . .
De-ar fi să ȃdic ca vremea veche!

Dragostea mai ȃdici că-ți este,
Chiar de-i veche, večnic nouă;
Tălhărind câte-o guriță
»Numai« una »numai« doue.

Nu me lași să 'nchid pleópa,
Somnul dulce să me prindă,
Ci in ochii tei, iubite,
Să-mi vėd dorul ca 'n oglindă . . .

Printre vițele de vie
Se frâng razele de lună . . .
O, cuprinde-me in brațe
Și-mi șoptește: nópte bună! . . .

Lucreția Suciu.

Cum vorbim.

— Conferență ținută la Ateneul din București la 25 noiembrie an. c. —

Una dintr'acele Romănce, cari minunară cu frumusețea și deșteptăciunea lor marile orașe ale Europei in prima jumătate a secolului nostru, se află într'o ȃi stănd de vorbă, într'unul din salónele aristocratice ale Parisului, cu poetul frances Alphonse de Lamartine.

Vioiciunea, gingășia, grațiile măiastre ale Romăncei, — precum și acea umbră de dulce melancoliă, care trecea pe chipul ei intocmai ca norul alb pe seninul cerului, încântaseră pe poet. O priviă și o ascultă cu nesăturată plăcere, ér Romăncea, cu cât se simția mai invėluită cu privirile calde ale poetului, cu atât mai mult, adorabila cochetă, da sbor spiritului și fantasiei sale.

— Dómnă, ȃdise într'un rėnd Lamartine, — dumnéta care vorbești limba francesă ca o marchisă din

secolul trecut, care cunoști atât de bine poeții și pe prosatorii noștri și care ȃi-ai însușit cu atât de plinitate tot ceea ce face farmecul nebiruit al Franței, mai mult încă : al Parisianeii, — spune-mi-rogu-te, ce limbă se vorbește in țera dumitale, intr'acel depărtat Orient plin de sóre și de poesie? Spune-mi câteva versuri in limba romănescă . . .

La această rugăciune a poetului, Romăncea remase pentru o clipă mută. Acestă tăcere eră îndreptățită din cauza cea mai puternică : Romăncea nu șcicia romănește. Dar, pentru că mai lesne și-ar perde un călugăr partea sa din raiu decât femeia presința sa de spirit, Romăncea noastră găsi indată porțița de scăpare dintr'această cumplită incurcătură.

— Me dusei, — povestiă dēnsa mai târđiu la București, — me dusei cu gădul in țera romănescă, și-mi adusei aminte că, véra, la moșile tatălui meu, când stam pe séră in pridvorul casei și me uitam cum vin dela pășune turmele și cirețele satului, auđisem flăcăi și fete cāntând cāntece de dor, in cari cuvintele frunđă verde se repețiau mereu. Acestă amintire me scăpă. Imitănd melodia tristă și induioșătoare cu care se ȃdic doinele romăne, recitai poetului doue versuri cari nu erau tocmai variate :

Frunđă verde, frunđă verde,
Frunđă verde și ér verde.

Je le mettais au vert cu romănesca mea. Din ferire in se, poetul me intrerupe ca să-mi spună că limba romănă este de o dulcėtă admirabilă și de o sonoritate fără sēmēn. M'am incredințat și eu de acesta, dar mai pe urmă, când am invėțat să vorbesc romănește.

A vorbi romănește, vorbim romănește, — putem ȃdici póte astăđi, și încă nu cu deosebită hotărere, noi ómenii orașelor Romăniei, noi tērgoveții cari ȃilnic ne folosim de atâtea lucruri noi.

In tinerețea in se a Romăncei prietină cu Lamartine, a vorbi romănește, eră a inrăți cu de-a sila cuvintele hodorogite ale Turcilor cu cuvintele pițgăiate ale Grecilor; eră a grecisă cu terminațiunea *isire* cuvintele franceses, și a face cuvinte ca prețendarisire, fraparisire, regularisire și interpelarisire; eră a te servi de cuvintele muscălești cari, printre săltărețile și melodiósele cuvinte romăne, păreau tocmai ca niște urși in mijlocul unor cete de sprintene căprióre.

Grecesca, rusesca, turcesca și o năsdřavană franțuzescă de contrabandă năpdiseră in limba romănă care, ca totdeuna primitóre și pré primitóre, se da la o parte din drėpta, se da la o parte din stānga, se da din tóte părțile indėrėt, așa că fu un timp când se vorbi pe romănește cu tot felul de cuvinte, afară

de cuvintele românești. La auzul limbei române, vorbită acum 40—50 de ani, nici o întrebare nu ar fi fost mai îndreptățită decât următoarea, *ce este românesc într'această limbă românească?*

S'ar fi pierdut cu timpul legile cari sânt la temelia frazei și propozițiunii române; s'ar fi pierdut până și amintirea atâtor frumoase cuvinte latine, asupra cărora de secole poporul român pusese pecetea sa de românism bine hotărât; s'ar fi pierdut până și acele cuvintele slavone pe cari, de-alungul a sute de ani de dîlnică întrebuintare, Românul le-a românit cu desevîșire; — s'ar fi pierdut, decă o reacțiune puternică nu s'ar fi ivit și în privința limbei, precum o binefăcătoare reacțiune spuntă, și-apoi se iviă, și-apoi se arătă și 'n viața socială, și 'n viața politică a întregului popor român.

Mare și cotropitor eră potopul străinismului în vorbirea română, mare deci și radicală fu și această reacțiune.

Unii voră să italianizeze limba română, să ne facă să vorbim întocmai ca *i nostri fratelli del Tevere*, pe cuvîntul că și noi eram *sangue del loro sangue*, sânge din sângele lor. Decă această încercare, pe atât de entusiastă pe cât de trecătoare, ar fi reușit, Roma Mămă s'ar fi întrebat cu mirare decă, în străvechiu-i trecut, ea a trimis la Dunăre, nu coloniă vorbind limba rustică latină, ci mai încôce o coloniă italiană, pur-toscană.

Alții încercară — și această încercare nu fu trecătoare, — de a face să vorbim latinește, dar atât de latinește, încât decă Virgiliu și Cicerone s'ar fi sculat din mormintele lor și ar fi venit în plimbare la Bucureșci, în palatul universității, pe atunci locuință și pentru Societatea academică, s'au s'ar fi dus la Blaș, într'un alt focar de românism; — de sigur că ei s'ar fi mirat adănc auzînd pe Românii dunăreni și carpațini cum vorbesc latinește după o mie și opt sute de ani. Nici chiar la Roma nu se vorbea de marea majoritate a poporului atât de clasic și de literar latinește, cum voiă școla latinistă și latinisantă din țările române să ne facă pe noi să vorbim.

Ani de zile, scriitorii transilvani și o parte din scriitorii de dincoci de munți ciceronisiră, adică vorbiră și scriseră un fel de latinescă pe românește, cu același entuziasm și cu aceeași neclintită credință cu cari, în Franția secolului XVI, Ronsard și Pleiada lucrau să latinizeze și să grecezeze limba francesă, latinisau întocmai cum se francisă limba germană în secolul XVIII la curtea lui Frédéric II, regele Prusiei, unde vorbele: finiren, logiren, avanciren, marchiren și eclatiren pot să dea mână cu »regularisi« și »pretendarisi« pe cari le citai mai sus.

Din totă această încercare de latinizare exagerată, dar care se înțelege foarte din punctele de vedere ale luptei pentru naționalitate, — dintr'această încercare, ceea ce bun a ramas a fost isgonirea din limbă a grecismelor, turcismelor, rusismelor furisate în statul cuvintelor românești, și ura pentru cuvinte de asemenea origine.

Vorbirea inse în felul latinistilor, numai cu vorbe binecuvîntate de Virgiliu și de Cicerone, nu eră cu putință. Și 'n țera noastră, ca și 'n toate țările, ba chiar mai mult decăt în toate țările, literatura, științele, politica, magistratura, armata aveau trebuință de cuvinte noi, pentru noțiuni și lucruri noi. Aceste cuvinte nu se găsiu nici în Cicerone, nici în toți scriitorii clasici ai latinității.

Școla de Blaș și Societatea academică din Bucureșci respingeau cuvintele noi cu aceeași orore cu care Academia din Atena respingea până mai dăunădi cuvintele grecești cari nu se găsesc în Platon și 'n Demostene, — cu aceeași orore cu care Acade-

mia de la Crusca din Florența respingea cuvintele ce nu se găsesc în Dante, — ceea ce făcea pe un poet hazliu al Italiei, anostit de acest purism exagerat, să întrebze în versurile sale:

Bisogna aspettar che oenga Dante,
Ad insegnarci chiamar la ciocolata?

»Trebuie ore să mai așteptăm să vină Dante, »pentru a ne învăța cum să dicem la ciocolată?«

În mii de casuri, această întrebare fu pusă sub diferite forme, și 'n timpul când latinismele ciudate și greoie băntuiau gróznic prin Transilvania și prin România. Pentru că vorbele: chibrit și batistă nu se găsiu în latinitatea clasică, elevii cursului superior dela liceul Stului Sava numiau, cu deplina invoelă a profesorului de limbele română și latină, regretatul Maxim — numiau chibritul cu locațiunea pur ciceroniană un »de-părete-frecător«, ér batista un »nas-sullă-te.«

Provocată de esecesele școlei latiniste și latinisante, o altă școlă se ivi, și această fu școla arhaismelor. Ea își propunea desmormântarea cuvintelor române s'au din vremuri vechi românite de prin cronice și de prin crisoave, și întrebuintarea lor în vorbire și 'n scriere, în locul cuvintelor străine și netrebuintoase, de vreme ce aveam, pentru aceleași noțiuni, cuvinte neaoșe românești.

Școla arhaistă fu inse cea dintăiu care plécă urechia și la graiul poporului român. Căci toate școlile cari se urmaseră până la arhaisti nici nu vorseră să știe de limba vorbită de țeran.

Din fericire pentru depositul sfânt ce-i eră încredințat de vécuri și pentru păstrarea neștirbită a căruia recunoștință eternă el merită, de vreme ce el a scăpat din véltorile trecutului limba română, temeiul neclătit al unităței naționale, — din fericire, dic, țeranul român lăsase să trecă și grecismele, și turcismele, și rusismele, și primele franțuzisme, și latinismele, și vorbe limba moștenită din moși-strămoși. La auzul cuvintelor străine și lungi de-un cot, pe cari orășenii le amestecau în vorbirea lor, țeranul român putea responde ca și Martina din »Les Femmes Savantes«, nemuritoră comedie a lui Molière: eu nu cunosc pe boerii aceștia.

»Boerii«, adică cuvintele pe cari le cunoșcea țeranul erau »boerii« cei adevărați; cuvintele țeranului erau acelea cari dedeseră pept cu toate străinismele dușmane și nemișcate rămăseseră la locul lor.

În creerii Carpaților, vorbele — românești resunaseră dela descălăcătoare, românește resună și ađi. În gura țeranului, mai mult decăt pe buzele tîrgovețului a trăit și *a crescut* limba română. Ba chiar, în câte rënduri vorbitorul s'au scriitorul, doritorii de curată vorbire românească, nu ascultă cu drag povestea vr'unuia dintr'acei bētrani moșnegi cari, cu ochii perduți în zare, își vorbeșze în imaginațiuni de schintietore poesiă despre măririle trecutului s'au despre minciunile de pe lumea cealaltă.

Și numiri noi pentru lucruri noi, cine le brodeșze și cine le găseșze mai nimerit decăt țeranul?

De pe această tribună a Ateneului, în anul în care ostașul român reinodă pe câmpiele Bulgariei ferul vitejiilor trecute cu acela al victoriei Independinței, un Atenaist de frunte, dl Odobescu ne-a spus, așa cum domnia sa știe să spună, cum o țerancă a găsit cuvîntul cel mai potrivit pentru barbarismul *ccleror* care se întrebuintă în vocabularul nostru militar.

— Am vēđut, a respuns țeranca ofițerului care o întrebă, am vēđut luând într'acolo vr'o doi *cerce-tași* de ai voștri.

În adunările țeranilor cu proprietarii la 1848 și în Divanurile ad-hoc dela 1857, țeranii trimiși la adu-

nare vorbiră o limbă la auzul căreia boerii și învățații remaseră cu gurile căscate. Costache Rosetti po-vestiă cu drag despre limba vorbită de bătrânii sate-lor veniți la Divan, și cită teustual propozițiunea cu care unul dintr'ensii își începuse cuvântarea. Țeranul răspundea la afirmațiunile nedrepte ale unuia din marii boeri ai Munteniei și dicea: »la tôte cele spuse de luminatul boer respuns se cade.« Acest »se cade«, di- cea Rosetti, pus la sfârșitul propozițiunii eră de o măreță antică.

De altmintreli, ori de câte ori a fost vorba de limba română în genere, tot de atâtea ori cu limba vorbită de țeran s'a început.

Un alt Ateneist de frunte dl Hașdëu, în »Mag-num Etymologicum Romaniae« dă limbei vorbite de țeran locul de onôre și la întrebările pe cari și le pune în uriașa-i lucrare științifică, răspunsurile, nu odată, ci de nenumărate ori i le dă limba vorbită de țeran.

Mulțămită acestei limbi, ași bine cunoscute prin publicarea Colecțiunilor de poesii populare, de povești, legende, basme, datine și credințe, — mulțămită dis- parițiunii școlilor tendențioase, fie latiniste, fie de ori ce altfel, — limba română a intrat pe o cale de fi- rască propășire. Ne folosim de ceea ce am păstrat ca al nostru în reslătirea vécurilor trecute, dar nu inchi- dem cu un zid ca al Chinei limba noastră, ca nu cumva să pëtrundă într'ensă vre-un cuvânt nou. Cre- dem cu toți adevêrul cel bine gândit și bine spus de mintosul Orațiu, poetul Romei: cuvintele sânt ca frun- dele; cele cari au dat mai 'nainte, cad mai de tim- puriu.

Au și cuvintele vârsta lor. Cele bătrâne dispar, împreună cu ființele sêu cu lucrurile ce nu mai sânt. Lumea se schimbă, ași mai cu sêmă, cu o iuțelă și cu o putere ne mai pomenită. Vaporul, electricitatea, minunile științei dilnic măresc această putere de evo- luțiune și de revoluțiune cu niște coeficienți cari ar fi înmărmurit pe un om de acum 50—60 de ani. Lucrul cel nou omôră fără milă lucrul cel vechiu. Faimôsa luptă pentru viêtă s'a încins în limbă ca 'n tôte ma- nifestările activității omenești. Cuvintele se luptă cu aceeași putere cu care se luptă ființele și lucrurile. Cele noi fac ca cele vechi să êsă din circulațiune, întocmai ca paralele bătrâne și teșite cărora li s'a șters nesfêua.

După cum *carul* cu boi împodobit a fost înlocuit cu *caruța* de birjă, bătută de *trăsură* care a fost bătută de *vagon*, de invins și densusul, pôte! Cine știe? de *balon*, — tot astfel se petrece și cu cuvintele. *Vraciul* a fost omorit de *doftor* și de *medic* cari la rândul lor vor fi scoși din circulațiune. — căci mari sânt minunile științei! — de cuvântul *chimist*.

Vechia *cinste* este pomenită numai la praznice, căci tinêra *onôre* i-a luat locul. *Speranța*, nemărginită în dorințele ei, *tout a fait fin de siècle*, salută c'un aer de superioritate vedită gârbova *nădejde* care abia mai resullă într'un ospiciu de invaliți *ômenii de trebă* au devenit *ômeni onorabili*, pôte pentru că *treburile* au devenit *afaceri*. *Protipendada* d'acum 60—70 ani, în care năzuiău din reputeri să se indese și să se in- ghesue ômenii de tôte mâna, *protipendada* a făcut un asalt colosal și-a devenit *high-life*-ul, în care acum, mai mult decât atunci dau năvală toți cei cari vor să se arate că sânt, când în realitate nu sânt ai lo- cului ce ocupă.

Legile, instituțiunile, moravurile, viêtă se schimbă din an în an, și deci limba caută să se schimbe.

Și tôte acestea, pe iute, de grabă, d'a fuga: o alergătură fără sêmă, la vederea căreia un bătrân d'acum 60—70 ani, proptindu-și îșlicul cu o mână și sumețindu-și antereul cu alta, gata s'o tulêscă la Bra-

șov, ar fi întrebat cu grôză:

— Kirie eleison, psichi-mu, dar ce ce?! Vin Turcii? Vin Tătarii? Vin Cazacii? Ce e, bre!?

Nu e nimic. Nu e decât evoluțiunea, fenomenul cel bătrân ca lumea și tot'dauna nou, e progresul etern și neînălăturabil care acum se deseveșeșce mai iute decât odiniôră.

Cuvintele noi intră unele după altele în limbă, dar atât de grăbite încât n'ai avut timp, — vorbesc de popor, — să faci cunoșcință deplină cu unul și altele, cu duiumul, bat la ușă. Primești, primești in- tr'una și fără băgare de sêmă, căci lucrurile noi așteptă să fie botezate.

— Ce este acesta? întrebă poporul.

— Acesta este un *calorifer*.

-- Bun! *calomfir*.

— Dar această casă măreță, mai frumoasă decât tot ce-am vêdut în București?

— Este *Ateneul*.

— Bun! *Antineul*.

Poporul dice acum *calomfir* și *Antineu*, până când va invêta să dică bine, după cum a 'nvêtat să dică bine *constituțiă* pe care o dicea acum 25 de ani *constituțiă*, etaj pe care îl numia *tapaj* și după cum s'a convins de vr'o 8—9 ani incoa că *peromul* unei gări se chiâmă *peron*, ér un *piron*, plural *pirone* care va să dică cu totul altceva.

Poporul primeșce, primeșce mereu; dice întêiu reu și schimonosit, dar pe urmă se corige, fiindu-i frică să nu fie de ris, — căci și la noi, ca și 'n Fran- cia, ridiculul este arma cea mai puternică pentru a săpă și derimă un obicei urit sêu pocit.

De altmintreli, decă poporul înțelege și dice reu cuvintele noi, adică radicale, clasa cultă nu remâne în vorbire cu altele mai pe jos.

Decă altă dată grecismele și franțuzismele gre- cisate, despre cari am vorbit, dau limbei române o ciudată fisionomiă, ași franțuzismele fără terminațiuni grecești bântue cu o furôre ne mai pomenită.

Academia din Berlin, spăimântată de potopul franțuzismelor cari napădiseră în limba germană în secolul trecut, puse, în 1874, la concurs următôrea cestiune: Cari sânt cauzele cari au făcut ca limba francesă să devină limba universală?

Academia Română ar trebui, ași, să pună la concurs un alt subiect încă și mai oportun, și-anume: Microbul franțuzismelor în limba română, cestiune de bacterologiă lingvistică; gena și mijlocele de dis- trugere ale acestui microb. Cel care ar găsi mijlocul de destrucțiune și, prin culturi chiar violente, ar in- oculă Românilor limful anti-franțuzist, ar aduce un mare serviciu, cel mai mare serviciu limbei române.

Nu e srat, nu e cerc social în care acest mi- crob să nu furnice, să nu mișune în număr nenu- mêrat.

Bunăôră, pe stradă, cine nu a aușit stereotipa frasă: lasă-me, *moncher*, că *eclatez*, *parole d'honneur* ești *agaçant*, bre! bre! — 12 cuvinte din cari șese franțuzisme și un turcism.

La Camera: crede ôre onorabilul preopinent că *amandamentul* seu, *delagat* într'o fraseologiă *cocassă*, va *frapă* conșciința parlamentului. *Solennel*, *mais pas fort*.

La o visită, adică la un *five o'clock*, unde — lucru rar! — se vorbeșce pe româneșce. Dna A... vorbeșce româneșce cu dna B... Ah! *ma chère ma- dame*, se *frayez* cu dna V... *jamais de la vie!*

La tribunal, oh! la tribunal e de spaimă!

Cine nu a vêdut și nu a aușit pe frunțașii noș- tri advocați că 'ncep întêiu cuvântările lor pe româ- neșce, și-apoi, așa, deodată, fără ca nimic să-i oblige, o dau pe franțuzeșce.

Bunăoară: eh! domnilor și Demolombe, și Laurent sunt mai mult decât espliciti în cestiunea care ne preocupă, aş pute dice *tranchanți*, da, *tranchanți*... *et puis, Messieurs, pourquoi s'arrêter à Demolombe?! montons plus haut, allons aux sources, examinons la base de tout droit, le droit romain*...

Er preşedintele, după ce-l lasă câtăva vreme să-şi facă pofta pe franţuzeşce, îl intrerupe pe româneşce dicându-i: *Maître X*... luaţi-o pe româneşce.

Maître X... adică avocatul suride şi începe séu cu un *au reste*, dlor judecători, séu cu acel infam ori, franţuzeşce or, româneşce *deci séu prin urmare*, parazit care se lipeşce, tocmai ca *floxera vastatrix* de tóte aliniatele unui discurs judiciar séu parlamentar.

În armată; regulamentele militare, graiul vorbit este de asemenea infectat până la mēduvă de microbial franţuzismelor.

Un exemplu, dar tipic. E o scenă admirabilă, petrecută în curtea unei casarme de călăraşi. Soldatului Stan Sferlăză i-a venit dela sat mama şi tata. Stau de vorbă, şeduşii jos, în curte. Tatăl şi fiul vorbesc, muma tace, dar, din ochi, sórbe pe fiul seu, înfăşându-l cu privirea în nemărginita-i iubire maternă. Din partea cealaltă a curtei se apropie *don' Sergent*. Stan se scólă, tat'seu se scólă, şi bētrâna muma, strîngēndu-şi zabunul la pept, se scólă şi dēnsa. *Don' Sergent* se uită fără să 'ncline capul şi, ajungēnd la Stan care salută, îi dice:

— Ai *bouchonnat*, Stane?

— Da, s'raîti, *don' Sergent*; am *bouchonnat*.

Sergentul se duce; Stan şi părinţii sei şed ér jos. Muma cu voce blândă întrebă pe fiu-seu.

— Stane maică, ce dişe?

— Me 'ntrebă de-am *buchonat*.

— Ce e aia, maică?

— Ee! şi dta mamă; *bouchonnagiul* va să dică ştergerea cailor de năduşelă c'un glomotoc de paie.

Mama tace, dar în privirea ei se mai citeşce, pe lângă iubire, şi simţimentul admiraţiunei. Plécă la sat acasă, şi 'n curēnd tóte suratele şi cumetrele vor află cât de deştept s'a făcut Stan şi cum a 'nvēţat limba dela oraş.

— Când o veni acasă, are să ne-o vorbescă, şi-o să ve miaţi mare! d'asă limbă boerescă.

Şi 'ntr'adevēr, *bouchonnajul* va merge la sat, unde nu va fi singur, căci la cea dintēi potecă, va fi salutată de ştrengarul de *merci*, care, lucru ciudat! şi-a pus prin satele române un *m* în códă şi se dice *mersim dumitale*, cum se dicea odată bētrânescul şi frumosul *mulţămim dumitale*, »vere« ori »frate.«

E de gróză cum liberaţii din armată şi drumurile de fier au impesitricat limba dela sate, curată ca pēriul de munte, cu atâtea şi-atâtea cuvinte străine. Poetul dice cu deosebită dreptate:

Unde vin cu drum de fier,
Tóte cântecile pier.

Şi totuş, cu tótă acéstă năpustire peste limba română a franţuzismelor de acum se găsesce scriitorii şi vorbitori cari, îndată ce simt pe vērful limbei gādilitura plăcută a unui franţuzism intraripat, îşi muşcă buzele şi omóră microbul între măsele, — mai cu sémă când măselele sunt de peste Oll.

Pe aceşti vorbitori şi scriitori, dela acéstă tribună şi dela altele ale țerei nóstre, publicul Ateneului ca ori-ce public român, i-a ascultat cu drag şi cu româneşca mândria.

Căci, pe buzele unui vorbitor de frunte, de felul căroră mulţi au suit scările acestei libere şi rēsună-tóre tribune, ce limbă mai bine decât limba română póte să intrunescă cuvinte în cari combinaţiunea vocalelor cu consónele să fie mai sonoră, ér bogăţia şi

varietatea accentelor să 'mlădie mersul vocii mai frumos şi mai musical? Ce limbă póte să fie mai fericită cu calificativele sale spirituale ori pitoreşci, cari colóră ori animă mai viu ideia? Şi 'n fine, ce limbă, mai cu prisos decât limba română, póte să dea oratorului o frasă care, în aducăturile şi în mărēta ei înfăţişare, să arate ideia cu tóte legiuitele-i podóbe?

Se dicea la Roma când Forul resună de cântecul elocinței lui Cicerone, că frasa acestui mare orator se asemēnă cu toga unei matrone romane, togă ale cărei cute cădeau, se prelungeau, se inclinau şi se lăsau ondulând cu o simetrie şi cu o artă incomparabilă. Ore, incisele şi gerundivile frasei române, belşugul de legături cari servă drept punţi de trecere dela o propoziţiune la alta, şi relativele, cu mēsură întrebuiţate, nu îndreptăţesc frasa română a cere şi pentru dēnsa ca potrivită firei şi geniului seu, comparaţiunea cu toga matronei romane?

Noi, generaţiunea tineră de scriitori şi vorbitori, credem că da. Credem cu tăria că limba română de astăzi, inavuţită cu cuvintele noi încetăţenite în limbă prin invoirea unanimă a poporului român, póte să ne dea tot ce-i vom cere pentru rostirea lămurită şi estetică a ideilor nóstre fie în scriere, fie în vorbire. Credem că de frumuseţea şi de comorile minunate ale limbei nóstre cu toţii ne vom convinge într'un timp cu atât mai scurt, cu cât mai dese vor fi probele ce vom da despre aceste frumuseţi. Credem în fine că, pentru a vorbi ori a scrie ori-ce pe româneşce, nu vom mai avē trebuinţă să mai alergăm nici la sburdainicia francesă, nici la limbele altor nēmuri.

Fericit poporul care se indestulēză cu ale lui şi dintre-ale lui!

Pentru acéstă indestulare a poporului român cu ale lui şi dintr'ale lui a lucrat Ateneul în timp de 25 de ani. Pentru Românismul în tot şi în tóte, la tot poporul român, din patru părţi de lume, — pentru Românismul etern ca şi credinţa şi nemuritor ca Viitorul au lucrat în Ateneu bētrâni cari, ađi la acéstă serbare, ne-au dat noue locul de rivnită cinste.

Cu tăria şi cu entusiasmul lor, cu un avēnt neînfrēnat de iubire pentru țēră şi pentru şciință, primim dela dēnşii sânta sarcină ce ni se incredințēză. Şi-ací şi pretutindeni, şi-acum şi în totdeuna, vom gândi şi vom trăi, vom scrie şi vorbi pe româneşce pentru România!

Ionescu-Gion.

Sonet.

Gânduri! voi, ce-mi stăpâniţi puterea minţii
Şi prin creerii mei ve sbateţi ca a mării
Valuri; ah! de ce nu me lăsaţi uitării?
Treceţi! Dór vedeţi că şi-aş-a sclav dorinţii.

Căci voinţă pentru mine nu mai este;
A perit pe veci cu totul dimpreună
Şi-a remas în schimb a spinilor cunună; —
Eul meu-i o tristă, jalnică poveste.

Şi de inima-mi vr'odată uită tóte;
Ori de în trecutul dulce se-adănceşce;
Voi de-apururea sfărmaşi aceste stări divine.

E d'ajuns dorinţa vană pentru mine;
Mai lăsaţi-me cu-a vóstre crude şópte; —
Căci prin voi puterea minţii imi slăbeşce.

I. M. Ritişorean.

MARIETTA.

Carol VII
LA MARI SEI SUPUȘI.

— Dramă în 5 acte, de Ales. Dumas —

(Urmare.)

Scena III.

Yaqoub, Regele, Agnès.

Regele. Dar ce privești tu Agnès, colo, pe ferestă și ce te face să surîzi?

Agnès. O! stăpâne! privește o clipă împreună cu mine la soarele de ași, așa de strălucitor încât te face să pleci ochii în jos... Dimineța eră acoperit de nouri, și totul eră trist și rece pe pământ; vești dar că totul renaște séu mîre fără dînsul... Tot așa și dimineța ta sire, a fost cam posomorită, — dar, va veni negreșit o și în care strălucirea frunței tale va face să se aplece toți ochii... căci ea și dînsul, ori când te ivești pe pămînturi triste, (Arătînd pe Yaqoub.) poți redă viața!

Regele. A, da! e robul ce fusese osândit.

Agnès. Vrei să-i vorbim?

Regele. (Făcînd semn lui Yaqoub.) În ce loc te-ai născut tu?

Yaqoub. Departe de aici.

Regele. Dar cum se numește țera ta?

Yaqoub. Deșertul.

Agnès. Deșertul?

Regele. Da: se află în Siria. Alain Chartier mi-a vorbit adesea ori de o țară din Resărit, lîrte îndepărtată, unde sfîntul rege Louis IX a mers să se lupte... Îți aduci aminte, robule, de un rege care v'a invins, de un rege cuvios și vitéz.

Yaqoub. Bunicul meu a povestit tatei, că într-o și un căpitan nazarean a descălecat în portul Abu-Mandur, aducînd corăbii cu pânze mai multe decît noptea stelele pe cer; voiau, după cum diceau ei, să cucerească pe pămîntul sfînt, mormîntul lui Isus, pe care ei îl numesc fiul lui Dîeu; dar numai Alah e mare! La vocea Profetului Deșertul a chemat furtuna în ajutorul său: și vîntul Simum s'a armat ca un leu asupra-le, și le-a învăluit cu aripele-i de foc... Totul se nimici!! Deșertul nemărginit, ne-străbătut, a acoperit osemintele lor cu giulgiul său de năsip... Căpitanul nazarean a perit acolo și el, ca un nemernic, și nici un glas din Tunis nu mi-a putut spune numele său...

Regele. Ei bine, Agnès, vești ce va să dică glorie: vești ce urmă a lăsat ea în amintirea lui! Póte că și eu, ca și strămoșul meu, aș fi putut să merg și să caut un giulgiu în Deșert; să duc acolo la peire pe toți curtenii mei și treizeci de mii de soldați?... Și s'ar fi și aici, că fapta mea e mare și frumoasă!..

Agnès. Sire!..

Regele. (Lui Yaqoub.) Du-te de aici. (Yaqoub se retrage.) Nu-i așa, Agnès, că viața ce ne vine așa de eu greu, și ne răpește așa de curînd, aparține numai fericirii, și nu e bine a ne arunca și lele ca un fum în potriiva vîntului trufiei, ce noi numim glorie? Și ce e fericirea aici pe pămînt? Să fie ore onóra selipitoare că te trezești de copil pe treptele unui tron, și-ți dobori fruntea cu greutatea unei coroni? că vești mereu curteni slugarnici la ori-ce dorinți? că nu vorbești nici odată fără să dici »Așa voesc!« Nu... fericirea e bucuria în care, de mii de ori pe și, me înecă dulcea ta privire; e, când fruntea mea oboșită se razemă de a ta; e, când suflarea ta lină se amestecă cu a mea; e în acel frémăt arđător ce alunecă chiar în inimă; este sunetul glasului teu când îmi dice: »Te iubesc!«

Agnès. Cătă vreme me vei iubi, te vei gândi tot astfel, stăpâne!

Regele. Ce mai vor dar ei mereu dela mine, cu țipetele lor de resboiu? Ce nu lasă în pace sabia-mi în tēcă? (Se aude un tun.) Se pare că s'aude un muget în depărtare... Ascultă...

Agnès. Sire, lasă furtuna să mugescă... când sînt lângă tine am destul curaj... și trăsnetul nu póte pică asupra unuia din noi, fără a ucide și pe celalalt.

Scena IV.

Aciași, Contele de Savoisy, deschidînd repede ușa din fund.

Contele. Sire! trezește-te!

Agnès. Ah!

Regele. Cine intră aici fără 'ngăduirea noastră? (Se aude ér tunul.)

Contele. Sire, asculă acest vuet; el vine, întocmai ca și mine, să ve șiică fără nici o îngăduire: »Trezește-te, sire!«

Regele. Ce? nu-i acesta vuet de trăsnet?

Contele. Nu.

Regele. Nu?

Contele. Mai ascultă încă. (Alt tun.)

Regele. Ah!

Contele. E vocea tunului! care trebuie să găsescă un resunet puternic în inima regelui Carol, care destulă vreme a dormit un somn adănc...

Regele. Conte!

Contele. Fiecare om ce pică, strigă, aruncînd cea din urmă privire în giurul său: »Unde dar e regele pentru care mor eu astăzi?« Gîndește-te că regele ce părăsește pe supușii săi, pré ușor se póte să fie și el părăsit de dînsii...

Regele. Conte!

Contele. Sire, o mare rușine va căde asupra numelui vostru, de nu vești plecă îndată să ve puneți în mijlocul ostașilor voștri...

Regele. Conte, pădurea noastră din Auxerre e luată de dușman?

Contele. Nu.

Regele. Atunci vom merge să vînam acolo; pregătește-ți șoimul... Vino, Agnès. (Ese)

Scena V.

Contele de Savoisy, Agnès.

Contele. (Oprind pe Agnès.) Nu, nu, dta dnă mai stă! căci trebuie să-ți vorbesc la rîndul dtale... O! femeie! ești frumoasă!.. oh da! frumoasă, și înțeleg puterea ochiului teu asupra slabului de fire amant. Vocea dtale e ca a unui ânger ori a unei fermecători, — și înțeleg cum póte ca să stăpînescă chiar pe un rege și să-l împiedice dela cea mai sfîntă datorie a lui... Ei bine, pe onóra mea, ar fi de o mie de ori mai bine pentru dta, ca un fer roș să-ți stingă și vocea și ochii.

Agnès. Oh! ce vorbe sînt astea?..

Contele. Căci numai puterei lor datoresc Francesii tóte nenorocirile Franței; și Carol, smintitul, un rege de comedie se supune farmecului lor ca unei legi a lui Dîeu!.. Amanta unui rege, în sfera înaltă unde o aședă puterea sa, póte fi demonul său ângerul unui popor; dta puteai să fii ângerul Franței; dar nu: ai voit mai bine să fii demonul ei! Da, mulțămită iubirei tale adultere și fatale, apusul își are sardanapului său!.. Slaba monarchie, în cele din urmă resulfări ale sale se sbate înădușită în îmbrățișările tale! Ei bine, când ea va pică sub loviturile date de ônsă-și mîna ta, când Englesul va veni să-i împărțescă remășițele, — atunci, pretutindenea

strigătele ei te vor urmări... Vei fugi; dar, în agonia sa, un regat se sbate mai multă vreme decât un simplu om!... Focul cetăților noastre va fi făclia ta; picioarele-ți la fiecare pas se vor izbîi de un moment... Vei fugi fără ca nimic să te pōtă opri, căci nu vei mai șei unde să-ți razemi capul!...

Agnès. Destul! iertare!...

Contele. Fiii noștri, căți vor mai rămānē! cānd te vor vedē trecēnd, te vor urmāri cu strigātele lor; murindii chiar, pentru ca să te blastēme în ciasul lor cel de pe urmā, vor redeschide pleōpele, și-ți vor strigā toți: »Nenorocire ție! nenorocire!»

Agnès. (În genuchi.) O conte! nimic nu este în lume, care să nu pōtā fi șters prin o pocā-ințā... Iertā-me conte! iertā-me! Totul nu-i āncā așā de cāduț după cum cređi, și māna care a fācut rana, va șei și să vindece.

Contele. Atunci, — incērcā! (Plēcā: Agnēs rămāne incremenitā.)

(Cortina.)

A C T U L I V.

Acelaș decor

Scena I.

Baltazar. *Regele.* *Jean d'Orleans.* *Contele de Sarvoisy,* intrānd.

Regele. Dunois! — scumpul meu Dunois! — Pe legea mea, sūnt un om fōrte norocit... Cānd dorese ceva sēu pe cineva, intr'o clipire dorința-mi se 'mplineșce!... (Îl loveșce pe umēr.)

d'Orleans. Sire, sūnt fōrte recunoscētor de buna vōstrā primire, — numai, ve rog să loviți mai incēt... (Își ridicā casca, și se vede că are la cap o ranā din care curge āncā sānge.)

Regele. (Dānd indērēt.) Sānge! Ah! vitēzul meu Dunois!

d'Orleans. O sgārieturā!... dar, pe sfāntul cer! e o fericire că am capul cam vērtoș, — unui om de rēnd... i-ar fi plesnit fruntea negreșit.

Regele. Cum?... tu dar te-ai bātut?!...

d'Orleans. Da, sire!

Regele. Atunci trebuiā ca îndatā după bātālē să aduci aici pe Xaintraille, ca împreună cu toții să mergem să vēmăm...

d'Orleans. Xaintraille e prins...

Regele. Xaintraille prins?!

d'Orleans. Și pentru el se cere un preț de rescumpērare mare...

Regele. Hei! Baltazar! Ce a mai ramas āncā în fundul lāđii tale?

Baltazar. O mie și douē sute scuți de aur.

Regele. (Lui d'Orleans.) Dēcā-ți ajunģe suma acēsta, intinde casca.

d'Orleans. Ar mai trebui āncā pe-atāta; prețul de rescumpērare ce se cere pentru el, e de douē mii scuți de aur. (Regele se întōrnā spre Baltazar.)

Baltazar. Sire, de am un ban mai mult, să me trēsneșcā sfinții!

Regele. (Luāndu-și bonetul, pe care e o coronā.) Ian să vedem, care diamant, din acești de pe diadema mea, e cel mai frumos?

Baltazar. Acel de colea aruncā mai multā luminā.

Regele. (Stricānd garnitura și aruncānd diamantul în casca lui Dunois.) Cel mai frumos diamant pentru cel mai bun soldat al meu.

Contele. Oh! șcieam eu bine ce bunātate are în sufletu-i!

Regele. Insārecinēzā pe Narbona să reguleze res-

cumpērarea; mai tārđiu, la vreme și loc potrivit, îmi va istorisi el totul...

d'Orleans. Sire, el regulēzā acum socotēla lui... cu Dđeu!

Regele. Mort?

d'Orleans. Mort! În potriva pārerilor lui Douglas și Xaintraille, Narbona āđi diminētā a inceput luptā... ș-acēstā greșēlā Pa costat viēta...

Regele. Multāmītā lui Dđeu, cred că Douglas e sānētos, scāpat...

d'Orleans. Mort și el.

Regele. Oh! sērmanul meu Douglas, aliatul meu credincios, tu ce-ai venit toemai din Scoția ca să-mi dai ajutor, — să mori și tu pentru mine!... Cāt sūnt de nenorocit!... Dar d'Aumale, Rambouillet, Ventadour?...

d'Orleans. Morți ca și ceialalți...

Regele. La Fayette și Gaucourt?

d'Orleans. Prinși.

Regele. Dar armata?

d'Orleans. Mai cautā fumul în urma focului ce s'a stins!

Regele. Prāpăditā... distrusā pōte?!

d'Orleans. Imprāșciatā; și de fiecare parte, fiecare cāpitan ce mai trāeșce, se retrage sēu fuge dinaintea lui Bedford invingētorul... Singur regele i-ar mai putē adunā.

(Va urmā.)

N. A. Bogdan.

Doine și hore.

— Din părțile Vașcoului. —

I.

Știi tu mândrā ce ț-am spus,
Sā nu dai gurā la mulți,
De ți-i voia să te ieu,
Ține-te de ce-ți dic: eu.

II.

Desiā māndrā ce-ai fācut,
Cā de nu, merg la Isbuc;*
Desiā māndrā ce-ai legat,
Fōrte reu că m'ai stricat
Sēu me lēgā dar mai bine,
Sā trāesc în veci cu tine.

III.

Vai vai vai māndruța mea,
Vu-tu-țe-a māncā mōrtea.
Sā nu te mai vēd în ochi;
Cānd eu cu ochii te vēd,
Dela inimā suspese,
Multe-mi vin în mīntea mea,
Din copitāria mea,
Decānd erai și tu fatā,
De cānd ne jucam pe-acasă,
De-a fāntāna după mēsū;
Ēr decānd te-ai mārītat,
Īnima mi-o ai șceat,
Nu-mi mai trēbā de māncat,
Numai plāng și am bānat,
Mānānce-te mōrtea-așā,
Cum scurtași viēța mea!

Vasile Sala.

* Un izvor periodic în hotarul comunei Călugār, āprōpe de Crișteor.

Primul congres al balneologilor din Ungaria.

În 23, 24 și 25 octombrie ca la 200 de medici de băi, profesori dela facultatea de medicină din Budapesta și proprietari de stabilimente balneare, s'au adunat în capitala Ungariei pentru a chibzuî modul și mijlocele cum s'ar pute da un avânt mai mare băilor din Ungaria. Acest congres a fost pus la cale de către »Societatea regală a medicilor din Budapesta« și a avut un succes în totă privința mulțumitor. Profesorii de facultate și balneologii mai eminenți ai țării au fost anume recercați să coopereze în această adunare prin conferențe asupra temelor de interes științific și economic-balnear. Scriitorul acestui referat a fost incredințat cu așternerea unui raport asupra exploatării mai intensive a resurselor isvórelor minerale.

Dr. Tauffer, prof. de ginecologie, în calitate de președinte, deschide adunarea prin un discurs mult aplaudat, în care arată progresul ce a făcut exploatarea băilor în țară, dar și defectele, ce în comparație cu cele din străinătate sunt multe și cari fac ca publicul din Ungaria să viziteze pe o scară întinsă băile străine. Scopul acestui congres este tocmai sanarea relor și astfel găsirea mijlocelor, prin care publicul să fie mulțumit cu băile din patrie.

Dr. Chyzer, vechiu medic de băi, membru al Academiei de științe din Budapesta, ține un discurs interesant »despre trecutul, prezentul și viitorul băilor noastre.« Acest erudit confrate, unul din cei mai poporali medici ai Ungariei, cunoscut și ca un eminent vulgarizator al științelor naturale în țera sa, a scris dicționarul tuturor băilor din Ungaria, împreună cu harta balneară a țării. El este autorul unui vade-mecum prescurtat al băilor ungurești scris în franceză. Vocea sa în ale băilor, dă direcțiune. Dr. Chyzer când cu ironie, când cu aspră muștrare, dar totdeauna din cel mai curat patriotism, atacă fără cruțare modul cum proprietarii și arendașii băilor exploatează publicul și-l instrăinază dela stabilimentele lor. Medicii adunați, prin aplause dese, au aprobat cuvintele deschise ale vorbitorului. Că proprietarii stabilimentelor n'au fost mulțumiți cu densul, de sine se înțelege.

Dr. Oláh, redactorul unei foi igienice, fost deputat în cameră, tratăză cestiunea »Organisării centrale a băilor din Ungaria.« Proiectăză formarea unui organism în Budapesta, de unde ar fi să se administreze toate băile țării, și pentru a cărei susținere ar fi să contribuie fiecare stabiliment: un fel de gremiu al celor interesați cu capitale și cu munca la deosebite băi. Proiectul a fost respins.

În ziua a doua dr. Fodor, prof. de igienă, cunoscut prin scrierile sale igienice și în limba germană, reprezentant al guvernului în toate congresele igienice, face »critica băilor noastre din punct de vedere igienic.« O critică binevoitoare, dar în același timp foarte nemilăsoasă.

Dr. Bolemann, unul din cei mai consumați balneologi ai țării, autorul unicului »manual de balneologie maghiară« distins cu titlul de consilier regesc, vorbește despre »raportul dintre băi și administrația publică a țării.« Arată cum legile țării aduse în favoarea stabilimentelor, sunt zădărnice prin ordonanțe ulterioare ale guvernelor de o parte și prin indolența și nepriceperea organelor județene de altă parte. Ca

un cas concret, care a produs mult ris arată, că legea asigură scutirea de dare pentru zidurile din băi pe 20 de ani; dar că organele esecutive așa esplică legea, că numai stabilimentul în care se face baie și cură sunt privilegiate. Cere să se organizeze un post de inspector general peste toate băile din țară.

Dr. Than, prof. de chimie la facultate, o autoritate cunoscută mai vartos în chimia apelor minerale, face »comparația apelor minerale din patrie cu acelea din străinătate.« Emite ideea, că la analizele comparative ale apelor să nu se ficeze ca până acuma sărurile, ci singuricele metale și restul acidelor cuprinse în isvórele minerale. Astfel purcedând după starea actuală a științei, este mai lesnicioasă o comparațiune obiectivă a apelor, putându-se după metoda sa, ficsă cu precisiune combinațiunea adeverată a apelor minerale. Analiza comparativă ce a făcut după un metod sinoptic între 74 isvóre din patrie și străinătate, a lucrat-o cu un studiu profund, menit a aduce mari servicii balneologiei patriei ungare.

Dr. Vuia, medic consultant la băile Herculane în Mehadia, tratăză despre »Intrebuințarea terapeutică a gazurilor și aburilor thermali.« Arată cum bogăția apelor minerale din Ungaria nu e exploatată pe o scară mai întinsă, precum pretinde balneoterapia, spriginită de balneotehnica modernă. La noi și astăzi nu se face alta, decât se bea apă minerală și se ia baie. Celelalte metode balneare, cum este inhalăția aburilor thermali, băi de gaz și de aburi naturali, dușuri și infusiuni thermali etc., sunt absolut necunoscute. Balneotehnica perfecționată face reputățiunea celor mai multe băi din străinătate, cari cu toate că adesea-ori sunt mai sărace în principii curativi, prin metodele aplicațiunii au devenit renumite.

Gazurile minerali mai des aplicați în terapie sunt acidul carbonic și hidrogenul sulfurat. Arătând indicațiunile ambelor gazuri, efectele terapeutice și modul de aplicare, trece la vaporii thermali. Arată că pecând d. e. la Aix-la-Chapelle 20 de stabilimente de aburi thermo-sulfuroși stau la dispozițiunea bolnavilor, la noi aburii isvórelor calde pier în atmosferă, fără a profită cineva de densii.

Trecând la stabilimentul cel dintăiu al Ungariei, la Herculanebad, arată lipsurile simțite aci, mai vartos prin neexploatarea vaporilor thermali dela »Peșcera cu aburi« de sub înălțimea »Ciórici.« Descrie cu amănuntul poziția topografică a peșcerei, bogăția aburilor, ce eshalăză din grotă și după ce face comparația cu mai multe asemenea grote naturale, ajunse la reputățiunea europeană, Monsuinano Battaglia etc., provocă congresul să stăruască cu autoritatea sa la locurile competente, pentru ca grotă cu aburi din Herculanebad să nu rămână spre rușinea țării în starea de păraginire de astăzi.

A treia zi, după ce interesarea lumii medicale crescū în așa măsură, că nu mai eră loc în sala societății, ședința finală se ținū în amfiteatrul clinicei profesorului Korányi.

Dr. Pap Samu, medic în Tatra-füred și deputat în cameră, vorbește »despre raporturile de proprietate în băile din Carpați.« Fiind că locurile de cură în Carpații Ungariei din cauza ignoranței și a indolenței proprietarilor nu pot prosperă, cere să se esirdă legea de espropriere silnică și asupra teritoriilor băilor.

Dr. Chyzer, întreține adunarea încă odată cu un »studiu asupra unor băi mai noue.« Ca rezultat al unei călătorii obositoare, ce a făcut în toate provinciile statului ungar, înșiră în mod concis o serie de locuri de cură climatică și balneară, cari parte au început a fi frecventate, parte promit un viitor. Între acestea

numește și Stâna-de-vale, loc de cură subalpină, proprietatea episcopului român din Oradea-mare; care prin regiunea-i pitorească, apa cristalină și bradetul pompos, precum și prin eftinătatea, ce este a se datorii munificenței prelatului Mihai Pavel, a ajuns a fi un centru de atracțiune pentru locuitorii din Crișana. Conferențiarul cere dela administrația județului să dea și ea ajutor prin construirea șoselelor la prosperarea Stânei-de-vale.

Fiind că litoralul ungar al Mării Adriatice nu e acordat pentru o stațiune balneară maritimă, dr. Chyzer a găsit pe malul croat la satul Czerkvenitza unica baie de mare a statului ungar, care in apropierea Abbaziei este chemată a o concură in viitor pe acesta.

Adunarea apoi s'a ocupat cu cestiunea intemeierii unei »societăți balneologice« care ar face parte din »societatea regală a medicilor« după modelul reuniunii »Balneologische Gesellschaft« din Berlin. S'a cetit un proiect de statute și s'a primit cu mare însuflețire înființarea societății balneologilor din Ungaria cu trei secțiuni: științifică, tehnică și economică. Un banchet strălucit a pus coronă lucrărilor de trei zile.

Dr. G. Vuia.

Marietta.

— Veți ilustrațiunea din nr. acesta. —

Poporațiunea Italiei de sud chiar și azi, după devăstările milenare ale emigrațiunii popórelor reduce la Roma antică. O rassă de ómeni atât de frumoși ca in Apulia, Calabria și pe insula Sicilia, nu pró este pe tot rotogolul pământului. Niște bărbați nalți, vênjoși, cu tóte acestea mlădioși; niște femei vrednice d'a figură ca modele de Madonne, atât in popor, cât mai cu sémă in classa innaltă, étă caracteristica acelei poporațiuni.

O flóre a poporațiunii de rënd este și incântătórea Marietta, al cărei portret ni-l înfășóeză ilustrațiunea din nr. acesta. Ea șede in verenda largă, făcându-și vânt cu apărătorul, pe când privirea ei rătăceșce departe, dóră la vr'un pescar.

Literatură și arte.

Sciri literare. Dl Aug. R. Clevel (*Arc*) a terminat de scris o serie de articole asupra vieței lui Eminescu, in care publicistul frances din București oferă cetitorilor mai multe aménunte cu totul inedite din vieța poetului. — *Dl G. Coșbuc* lucréză acuma, după cum scrie »Románul«, la o serie de idile in versuri, pe care le va scóte in broșură; cinciđeci sânt gata; subiectul e scos din vieța dela țéră.

× **Scrierile lui Ioan Creangă.** A apărut primul volum al scrierilor lui Ioan Creangă. Volumul acesta conține tóte povestile acestuia și anume: Sóera cu trei nurori; Capra cu trei ieđi; Dănilă Prepeleac; Punguța cu doi bani; Povestea porcului; Moș Nichifor coțcarul; Povestea lui Stan Pășitul; Povestea lui Harap-alb; Fata babei și Iata moșnégului; Ivan Turbinca și Povestea unui om leneș. In curënd va apăre și volumul al II-lea al scrierilor lui Creangă, care va conține admirabilele sale amintiri din copilărie, cum și diferite anecdote, gândiri, poesii și câteva fragmente din bucăți, pe care autorul n'a apucat să le isprăvescă. Volumul I conține un portret fórte reușit al lui Creangă, precum și o faxmiliă zincografică a prefaței ce autorul însuș scrisese pentru operele sale. Volumul III va cuprinde 7 peisagii datorite dlui Teodor Buicliu, cel mai distins pictor peisagist din Ro-

mânia și represintând satul Humulești, văile de prin impregiurimi, pe unde a copilărit Creangă, ruinele cetății Neamțul etc. Scrierile lui Creangă se scot in trei ediții: una de lucș a 5 lei volumul, a doua pe hárție satinată a 3 lei și a treia pe hárție ordinară a 2 lei volumul, și sânt depuse spre vëndare la tóte librăriile din România.

Scrieri pentru copii. Literatura nóstră e săracă și 'n scrieri menite pentru copii. Acum in ajunul serbătorilor Crăciunului de sigur fórte mulți părinți ar cumpără bucuroș pentru copiii lor niște scrieri potrivite gustului acestora. Cu plăcere anunțăm dar de asta-dată trei opșóre apărute la București, in editura librăriei Haimann. Étă le: »*Iăncușor-Ochișori*«, istori-óră pentru copii mici, de Bonifaciu, cu 21 aquarele și gravuri; »*Copli ascultătorii*«, 21 aquarele și gravuri, versuri de Verona; amëndoue sânt fórte elegante și ca daruri de Crăciun vor fi primite cu mare bucurie. A treia e: »*Topo*«, cum au petrecut trei copii románi in Italia. »*Curcanul*«. »*Mufiu*« trei istorii imitate din englezeșce de J. I. P. Cu 30 ilustrațiuni. Prețul nu e insemnat.

Basme române in Paris. Distinsul profesor Picot la șcóla limbelor orientale din Paris esplică anul acesta ca tect »*Basmele*« colaboratorului nostru dl Dumitru Stăncescu, pe care cetitorii nóștri îl cunosc bine din scrierile ce a publicat in fóia nóstră. Acésta distincțiune rară, in etate atât de tineră, căci dl D. Stăncescu își face acum studiile la Liège, de sigur va indemnă pe cel distins a merge inainte pe calea apucată!

O esposiție la Bucureșoi. »*Cercul artistic*« din capitala României ș-a deschis esposițiunea de belle-arte in sala noului palat al Ateneului. Sânt espuse, scrie »*Románul*«, 139 de tablouri in ulei, acuarele, pasteluri și desemnuri și 23 de bucăți de sculptură. Sânt de remarcate multe din tablourile pictorilor Bellet; Juan Alpar, Banulescu, Grant etc. Sculptorii Georgescu, Valbudea, Vasilescu, Stork, sânt represintați prin lucrările lor dintre cari unele sânt de o valóre artistică.

Revistă internațională. Cu inceputul anului viitor va apăre in Londra, la Swan Sonnenschein & C. ie. Paternoster Square, o revistă intitulată »*Pantobiblion*«, destinată a da samă critică de tóte opurile științifice apărute in intréga lume civilisată. Acésta revistă va avé fiecare articol critic scris in limba cărței despre care e vorba. Astfel ea se va publică deodată in 15 limbi diferite: francesă, engleză, germană, italiană, spaniolă, portugheză, olandeză, svedică, daneză, ungară, română, sêrbă, rusă, boemiană și poloneză. Abonamentul la acésta revistă va costa 25 fr. pe an. Fasciculele lunare vor conține dela 150 la 200 pagine.

Reviste noue. »*Confederațiunea balcanică*«, revista politică a dlui V. A. Urechia, va apăre la 1 ianuarie in București, colaborând mai multe pene distinse. — *Patru* se va numi o revistă militară, care va eși la Iași, de doue ori pe lună, sub redacțiunea dlui I. Manolescu-Mlădian, maior in retragere.

Plaristic. *Fóia bisericéscă* și școlastică din Blaș incetéză la anul nou, din cauza că multora le place a primi fóia, fără să o și plătéscă. — *Diarul »Secolul«* din Craiova sub redacțiunea dlor Ales. Constantinescu și Traian Demetrescu, incetéză d'a mai apăre, din cauză că n'a fost primit cu destulă căldură de publicul cetitor.

Teatru și musică.

× **Alecsandri la Miroeșoi,** comedia intr'un act a dlui V. A. Urechia, s'a jucat dumfneacă la 2/14 de-

cembre întâia-ora în Teatrul Național din București. Auditorul a întâmpinat cu multe aplauze această frumoasă compoziție scrisă în versuri, prin care se pune pe scenă o glumă a nemuritorului nostru poet, care după unii s'ar fi întâmplat și în realitate. Ori s'a întâmplat ori ba, faptul e că autorul a cauzat publicului câteva momente foarte plăcute. Totodată anunțăm, că piesa e deja la noi și că aceea se va publica întâiu în foia noastră, chiar în numărul viitor.

Debutul doșorei Bârsescu în București a fost un adevărat triumf pentru dânsa și o serbare artistică pentru publicul ascultător. Culmea entuziasmului s'a atins la a 6-a și cea din urmă reprezentație. Corone, buchete de flori, coșulețe, porumbei și mai cu seamă aplauze multe și îndelung repetite au fost partea doșorei Bârsescu la reprezentația aceea. A jucat câte un act din »Sapho«, »Don Carlos«, »Romeo și Julietta« și »Dama cu camelii.« Sala eră literalmente plină. Prințul moștenitor a asistat. La eșirea din teatru artista a fost aclamată și condusă de peste 300 studenți, cari au scos caii dela caretă și au condus-o până la locuința artistei. Dra Bârsescu a adresat »Independenței române« o scrisoare, prin care exprimă recunoștința sa pentru simpatia pe care i-a arătat-o publicul și în special junimea studioasă; marea artistă exprimă în același timp mulțămirea ei presei, care a contribuit la izbândă întreprinderii sale. Din București artista s'a dus să jöce la Galați, Brăila și Iași; la întörcere va da doue reprezentațiuni în românește și anume la 14/26 și 15/27 decembrie pe scena Teatrului Național. Artista va jucă piesele: »Denise« și »Uriel Acosta.«

La Teatrul din Iași s'a jucat duminica trecută piesa »Martira«, dramă în 5 acte de Ed. Tarbe și A. d'Ennery, tradusă de dl N. A. Bogdan. »Martira« scrie »Era Nouă« este o scriere romantică, inse de un gen mai modern, și prin urmare mai în gustul publicului de astăzi; de aceea a și fost gustată mult de publicul, mai numeros ca de obicei, ce umplea sala Cercului Sidoli. Interpretăția încă a fost destul de bună, mai cu seamă în ce privește pe dnele Botez, Pruteanu și Almăgeanu, cum și dnii Ionescu, Constantinescu etc.

Balet român. Cetim în »Românul«: Dl G. Moeceanu, distinsul profesor de gimnastică, în unire cu dna Valeria Pencovici, baletistă dela teatrul Marinsky din Petersburg, au început repetițiile primului balet național, intitulat »Vêrful cu Dor« de Carmen Sylva, transformat în pantomimă de dna Valeria Pencovici. Corpul de balet se mai compune din 12 elevi tineri, 12 tinere eleve și 12 copii mici. Repetițiile se urmază cu multă activitate pentru ca peste o lună cel puțin să aibă loc prima reprezentație a primului balet român.

Compoziție musloală nouă. În editura Gebauer la București a apărut o pră frumoasă romanță intitulată: »Iubire«, cuvintele de T. I. Anestin, muzica de cunoscutul violinist G. A. Dinicu.

Biserică și școlă.

Șolri biseroești și șolare. Maj. Sa Monarcul a dăruit 150 fl. v. a. pe sēma comunei biseroești gr. or. din Corbu. — Esc. Sa episc. Mihail Pavel joi la 6/18 l. c. a depus Maj. Sale jurământul de consiliar intim, dignitate ce i s'a conferit în curēnd. — La Mureș-Oșorhei alegerea de protopresbiter gr. or. se va face la 20 decembrie v. (1 ianuarie n.) sub presidiul dlui Nicolae Cristea, asesor și comisar consistorial. — Consistoriul aradan a cumpărat dela erar în comuna St. Mihaiu-român 1600 jughere de pământ, ér în Chișoda 400 jughere,

pentru diecesă, cu 256,000 fl. — Mateiu Őrga, cetățan în Nădlac, comitatul Cenad, a lăsat prin testament bisericiei române gr. or. de acolo un optar de pământ în preț de 1500 fl. — Dl Absolon Feieru din Brad a fost promovat la 1/13 l. c. de către universitatea din Gratz, la gradul de doctor în medicină. — Dl dr. Ioan Paul, profesor în Slatina (România), este numit profesor la cursul superior dela liceul din Iași.

Alegeri pentru congresul din Sibiu. În archidieceasa Sibiu s'au ales din cler, afară de cei publicați deja: colegiul Deș Nicanor Frateș protosincol ases. consist.; coleg. Brașov Ioan Petric protopresbiter în Brașov; coleg. Deva Ioan Papiu protopresbiter în Sibiu; coleg. Abrud Vasiliu Dămian protopresbiter în Brad; dintre mireni: cercul Sibiu Parteniu Cosma director institutului »Albina« din Sibiu; cercul Seleşte Elia Măcelariu consiliar gubernial în pensiune; cercul Alba-Iulia, dr. Vasiliu Bologa, învățător în Sibiu; cercul Ilia, Alecsiu Olariu, avocat în Deva; cercul Turda, căpitanul Lucața; cercul Tërnavă, Mateiu Voilean referent consistorial; cercul Brașov, avocatul Ioan Lengeru; cercul Sângeorgiului, Valeriu Bologa, directorul filialei din Brașov a »Albinei«; cercul Deva, dr. Ioan Miha adv. în Orăștie; cercul Hațeg, George Danilă, primar în Hunedóra; cerc. Sebeș, Zevedei Mureșan, inv. în Sebeș; cerc. Zarand, Simion Damian, adv. în Brașov; cerc. Cluș, Vasiliu Almășan, adv. în Cluș; cerc. Solnoc, dr. Ioan Nemeș, adv. în Sibiu; cerc. Bistrița Georgiu Șandor, propriet. în Cuișd; cerc. Bran, Ioan cav. de Pușcariu, jude la Curie în pensiune; cerc. Făgăraș, Ioan Turcu, protonot. comit. în Făgăraș; cerc. Giögiu, Iosif Orbonaș; cerc. Cămpeni, Gerasim Candrea; cerc. Sighișora Ioan Șandru. — În diecesă Arad, pe teritoriul consistoriului din Arad, s'au ales din cler: în cerc. Arad-Radna, protopresbiterul Vas. Beleş; în cerc. Șiria-Boroșineu, protopresb. George Popovici; în cerc. Lipova-Vinga, direct. Aug. Hamsea; în cerc. Giula-Chișineu, Vasile Mangra, prof. de teologie în Arad.

× **Conferință preoțesă în Sălagiu.** Preoții gr. c. din protopopiatul Sărăuadului în luna trecută ș-au ținut conferința lor în comuna Cehalul-român, sub presidiul protopopului Dimitrie Coroian. Preotul Vas. Pătaș ceti lucrarea sa intitulată: »Poporul nostru are trebuință de cultură religioasă-morală și intelectuală.« Tot dēnsul a propus înființarea unei biblioteci protopopești în Tășnad. Ér preotul Patriciu Lobonț a propus, ca toți preoții din acel protopopiat să-și dea cuvēntul de onöre, că nu vor mai abonă foia »Magyar Állam.« Ambele propuneri s'au primit. Viitorea conferință se va ține în comuna Pir; preotul Ioan Farcaș va ceti disertațiune.

× **O nouă reuniune învățătorească.** În archidieceasa Blaș pân' acuma, curios, n'a fost nici o reuniune învățătorească. Acuma este una și anume la Cluș, care a esistat și pân' acuma, dar numai zilele trecute i s'au întărit statutele, prin urmare esistența ei oficială numai de atunci dataț. Reuniunea învățătorilor gr. c. din comitatul Clușului, numele reuniunii noue, a ținut ședința sa primă la Cluș în 4 decembrie st. n. Cu asta ocaziune s'a hotărît să se înființeze și o bibliotecă a reuniunii, din cărți dăruite de alții, căci la noi numai așa se fac bibliotecile. Darurile sânt a se trimite la învățătorul Ioan Orosfăian în Redru (Rööd.) Președintele reuniunii e dl Iacob Mureșan.

Ce e nou ?

Hymen. Dl Ioan Lucaciu, învățător în Buhani, s'a logodit cu doșora Leontina Pagubă, sica dlui învățător Simeon Pagubă din Socodor, în comitatul Arad.

Asociațiunea transilvană. *La Dicio-Sân-Mărtin* în 14/26 decembrie se va ține adunarea pentru organizarea noului despărțământ cu sediul Dicio-Sân-Mărtin al Asociațiunei transilvane; adunarea s'a convocat de dl Iacob P. Macaveiu adm. protop. rugat spre scopul acesta de comitetul Asociațiunei. — *Despărțământul Zernești* s'a organizat la 7 decembrie sub presiunea dlui Nicolae Găroiu. Comitetul s'a compus astfel: director dl Nicolae Găroiu, membrii dnii Ioan Dan, dr. Iancu Mețian, Iacob Popenici, Aldimir Badiu, Ioan Strévoiu și Stanciu Găroiu. Biuroul s'a constituit așa; cassar Stanciu Găroiu, controlor Aldimir Badiu, actuar I. Strévoiu. Comitetul a compus apoi agentură în fiecare comună. Viitorea adunare generală se va ține în Bran. — *Despărțământul Cohalm* se va organiza la 17/29 decembrie, în Cohalm, unde protopresbiterul Nicolae D. Mircea, invitat de comitetul central, a convocat o conferință a clasei inteligente române din acelea părți.

Ateneul din București ș-a deschis conferințele cu ocaziunea jubileului său de 25 ani. Atunci au vorbit dnii Alesandru Djuvara, Tache Ionescu și Ionnescu-Gion, a cărui conferință o reproducem în nr. acesta. Dumineca trecută a vorbit dl Gr. G. Tocilescu despre »Negru Voda și originea statului muntean.« Joi a vorbit dl A. D. Xenopol, care va continua și duminică. În duminicile viitoare au să vorbească dl Tache Ionescu, dna Hortensia D. Racovița și dnii A. Djuvara, Ionnescu-Gion, Anghel Demetrescu, C. Dissescu, Dela Vrancea și alții, al căror nume se va anunța mai târziu.

Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și giur va ține adunarea sa generală în Abrud la 16/28 decembrie sub presiunea dnei Anna Gall, secretar dl Alesandru Ciura. Cu asta ocaziune se vor asculta rapoartele comitetului, se va revede starea financiară și se vor desbata alte obiecte ce privesc promovarea reuniunii

Din ce se compune liquidul Koch. Etă opiniunea dlui dr. Babeș, directorul institutului de bacteriologie din București: Probabil că liquidul Koch nu este altceva decât un produs al bacteriilor ênseși, cultivate artificial pe substrate, fiind ele puse într'o anumită condițiune biologică, care substanță chimică ar avé o acțiune vătămătoare asupra țesutului tuberculos încă viu. Asupra țesutului modificat nu pôte avé această acțiune, de ôre-ce aci avem de a face cu consecința fatală a altor bacterii, numite septice, pe care dl dr. Babeș le-a demonstrat că omôră pe ômenii tuberculoși.

Români pedepsiți. *La Brașov* românii cari astăvără întâmpinără la gară pe dl dr. Aurel Mureșan, rentors dela tribunalul cu jurați din Cluș, au fost pedepsiți cu câte 10 fl.; ei au recurs la vicecomitele; acela asemenea a aprobat pedepșa. — *La Cluș* românii cari au fluerat pamfletul »Nunta din Valeni« au fost globiți cu câte 5 fl.; despre pedepsirea tinerilor maghiari cari au spart fereștile părintelui Podoba, n'avem încă nici o cunoștință.

Memorandul studenților universitari din București. Studenții dela facultățile universității din București s'au întrunit în săptămâna trecută și au votat un memorandum despre starea românilor din Ungaria și Ardeal. Memorandul se va tipări în mai multe limbi și se va trimite la tôte universitățile din Europa, precum și la țiare și la mulți ômeni de stat.

Primul bal român. Reuniunea femeilor române din Sibiu anunță, că balul ei în carnevalul viitor se va ține la 21 ianuarie n. în sala otelului »Impêratul Romanilor.« Se speră, că balul acesta și de asta-dată va avé un succes complet, ca 'n anii trecuți.

Spor mare. În comuna Kresta-Méneș, comitatul Aradului, muiera plugarului Todor Bolovan Sume-

driana, în 15 a lunei curinte născu trei prunci deodată, doi fii și o fată. Atât pruncii cât și mama lor se află bine.

Neorolôge. *George Cosma*, preot gr. or. în Homorogul-românesc, comitatul Biharia, a încetat din viață la 9 decembrie, în etate de 33 ani, lăsând în doliu pe soția sa n. Maria Cosma, o fică și 3 fii minorenii și mulți consângeni din Beiuș. — *Vasile Albini*, proprietar în Cut, părintele dlui Septimiu Albini, fost redactor respunștor al »Tribunei«, care-și face acuma pedepșa în arestul dela tribunalul din Sibiu, a încetat din viață la 11 decembrie n. în etate de 63 ani. — *Ioan Chitta*, paroc gr. c. în Mintiul-român, a murit acolo la 1/13 l. c. în etate de 82 ani.

Oglinda lunei.

D'ale japoneselilor. Nu de mult regina Iaponiei a vizitat orașul Osaca. Cu această ocazie etă ce ordonanță a fost dată cetățenilor de primar: Când M. S. regina va trece pe stradă, nici un cetățan său femeia nu are voie să privescă pe regina pe ferăstră său după acoperișul casei. Cine voieșce să o vedă, să poftescă afară în stradă, ér acolo să se așede jos. Fiecare privitor inse are datoria ca la trecerea reginei să-și descopere capul. Nimeni n'are voie să fumeze cu această ocazie, nici să aibă baston cu densus. Femeile străine inse de țera acesta pot să-și țină capul acoperit cu pălăria său cu brobódă. D'asemeni nimeni n'are voie să umble în această și cu umbrélă, fie că-i sôre fie că ar plouă. Afară de acesta în tot timpul cât regina va trece, nimeni n'are voie să dică un cuvânt. Ér când regina va ajunge la capătul orașului, se vor aprinde 50 focuri de artificii.

Congresul ômenilor grași. Anul trecut, și mai ales anul acesta în adevér că a fost anul congreselor. Așa sambăta trecută s'a ținut la Berlin congresul ômenilor grași. Ve puteți inchipui ce esposiția: să veți sute de ômeni, unul mai gras ca celalalt. Cel mai gras a fost berarul din Stralau cu numele Bery. El cântăreșce 399 funți, și după cum spune chiar el ênsuș, acum sânt doi ani a cântărit 405 funți. Acum a mai slăbit din cauza măsurilor ce a luat de a se slăbi singur. Al doilea a fost un anume Ferdinand Cohn din Angermund, care a cântărit 365 funți. Al treilea un ospetar, anume Hubert, care a cântărit 340 funți. Hausen din Cottbus a cântărit 274 ér alții vr'o 25 bărbați au cântărit nici unul mai puțin de 268 funți. Ar fi acum interesant a se face socotela câtă bere au bêt acești nemți până ce să se ingrașe așa de tare!

Testament prin fonograf. De când cu invenția dlui Edison, lumea s'a pus ca să se slujescă de fonograf la mai multe afaceri. Intre altele acum de curând murind l'a Charlestown un mare comerciant, lovit de aploplexie, densus neputând să-și scrie testamentul, s'a pus și la dis în fonograf. Tribunalul a și fost chemat inse în curând să judece decă asemenea testament are valôre. Etă cum s'a întemplat chestia: Doi frați ai defunctului se vede că nu sânt mulțumiți cu cele țise în testament, de ôre-ce au atacat testamentul. Ei dică că testamentul nu pôte avé valôre, de ôre-ce nu e scris, familia marelui comerciant inse doreșce să se menția cele cuprinse în testamentul țis. Se înțelege, afacerea s'a remarcat, s'a născut un proces, și lumea este curiosă acum să vedă ce va dică tribunalul. Etă, deci, fonograful făcând concurență advocaților.

Țera ovrelească. Da, e vorba să se facă în Argentina o țeră curat ovrelească. Baronul Hirsch, cel care în atâtea casuri a ajutat și continuă a ajuta pe

ovrei, a trimis in Argentina trei emisari pentru a căuta acolo loc pentru o colonie de 500 mii ovrei. Baronul a fost indemnat să facă acesta in urma prigonirilor din Rusia impotriva ovreilor. El voește prin această colonizare să scape pe ovrei de miserie in care trăesc acum. Guvernul Argentinei s'a arătat foarte bine dispus pentru a da loc ovreilor.

Felurimi.

Obiceiuri rusești. Intre alte obiceiuri ale popoului rus, este și acela de a invita la nunți și la inmortări persoane mai alese, și este pre fericit rusul când la vr'o nuntă seu inmortare îi calcă in casă un om mai distins decât densus și societatea din care face parte. Sânt bine vduți la asemenea ocașiune cu deosebire oficerii, mai ales decă se presintă in mare ținută. Atât de mult țin rușii la aceea ca să le vină oficerii la nuntă și inmortare, încât le plătesc numai să vină. Pe lângă asta le mai dă apoi și cadouri. La inmortare sânt căutați cu deosebire generalii, așa că generalii in pensie, de cari sânt o mulțime in Rusia, își fac un adevărat venit din sumele ce le primesc pentru că se duc pe la inmortări. Li se dau, chiar la cea mai săracă inmortare câte 5 ruble, ba adesea mai mult. Li se dă cu atât mai mult cu cât le este mai încărcat pieptul de decorațiuni.

Legende armoriale. Familiile suverane princiare și nobile din toate țările au diferite legende armoriale, din care unele foarte curioase. Vom cită unele din ele. Bourbonii franceși au: »Lilia non l borant neque nent« (Crinii nu lucrăză nici țes.) Marea Britania: »Ddeu și dreptul meu.« Ordinea caltăvetei: »Honni soit qui mal y pense!« Olanda: »Voi mănținé.« Austria, A. E. I. O. U., adecă »Austria est imperator orbi universo« (Austria trebuie să domnescă peste lumea intrăgă.) Italia: F. E. R. T., adecă »Fortitudo ejus Rhodum tenuit« (curagiul seu a scăpat rodul.) Portugalia: »In hoc signo vinces« (Vei învinge prin acest semn.) Scoția: »Pro lege et pro grege« (Pentru lege și pentru turmă.) Hanovra: »Suscipere et finire« (A întreprinde și a sfersî.) Saxonia: »Bona causa tandem triumphat« (Causa bună triumfă in tot casul.) Danemarca: »Dominus mihi adiutor« (Domnul este ajutorul meu.) Turcia: »Allah! Allah!« (Dómne! Dómne!) Calvin: »Promte et sincere« (Iute și sincer.) Pascal: »Scio cui credidi« (Știu cui să me incred.) Descartes: »Qui bene latuit bene vixit« (Cine a trăit modest a trăit și bine.) Rotșild: »Concordiā, industriā, integritate.« Francmaso eria: »Omnibus unus« (Unul pentru toți.) Ordinul Iesuiților: A. M. D., adecă »Ad majorem Dei gloria« (Pentru mai mare gloria lui Ddeu.) Academia francesă: »La immortalitate.« Orașul Paris: »Fluctuat nec mergitur.« Orașul Marsilia: »Actibus immensis urbe fulget massiliensis« (Prin fapte imense strălucește orașul Marsilia) etc etc.

Logogrif.

De Iuliana Neagoe.

Din următoarele cuvinte și silabe: A, an, da, tu, list, na, ro, fin, ra, e, ne, va, in, du, mai, ud, gru, ma, ra, ro, e, sa, li, mi, io, au, mai, sif, ne, frem, trei să se formeze 14 cuvinte a căror litere inițiale cetite de sus in jos să ne deie numele unui poet român; ér cele finale cetite de jos in sus să ne deie numirea seu titlul unei poesii a lui.

Cuvintele sânt următoarele:

- 1, Numele unui sfânt.
 - 2, Numirea celui ce studiază natura.
 - 3, Numele unei flori.
 - 4, Intemeietorul unei țeri.
 - 5, Numele unui bărbat din biblie.
 - 6, O plantă folositoare.
 - 7, Numele unei luni.
 - 8, Ceea ce le place florilor.
 - 9, Un oraș vechiu.
 - 10, Un nume bărbătesc.
 - 11, Numele unei femei din biblie.
 - 12, Numele unui frate din cei 12 din biblie.
 - 13, Ceea ce nu convine cu dulcele.
 - 14, Un împărat roman.
- Terminul de deslegare e 31 decembre. Ca totdeauna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

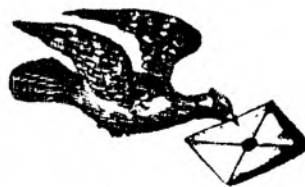
*

Deslegarea ghicitorei din nr. 32:

65	76	87	98	19	30	41	52	63
75	86	97	27	29	40	51	62	64
85	96	26	28	39	50	61	72	74
95	25	36	38	49	60	71	73	84
24	35	37	48	59	70	81	83	94
34	45	47	58	69	80	82	93	23
44	46	57	68	79	90	92	22	33
54	56	67	78	89	91	21	32	43
55	66	77	88	99	20	31	42	53

Deslegare bună n'am primit dela nimenea.

Poșta redacțiunei.

Melancthe la Virginia. E productul unui cap care ferbe, dar încă nu s'a limpedit. De vei ceti-o mai târziu, peste câțiva ani, vei pute face din ea o lucrare publicabilă, ștergând mult la început și schimbând la sfersit. *Meditare.* Pote că-i meditare, dar pre copilărescă.

Călințarul săptămănei.

Țiua sapt.	Călințarul vechiu	Calind. nou	Sorele
Dumin.	29 după Rusali	Ev. 10 dela Luca c. 13 gl. 4, a inv. 7.	res. ap.
Duminecă	9 † Zem, SS. Anei	21 Ap. Toma	7 47 4 10
Luni	10 Mart. Mina	22 Beata	7 47 4 11
Marți	11 Par. Damil Stelpn.	23 Dagobert	7 48 4 11
Mercuri	12 Par. Spiridon	24 Adam și Eva	7 48 4 12
Joi	13 Par. Axentie	25 (†) N. Donn.	7 49 4 12
Vineri	14 SS. M. Tirs si Arion	26 (†) Mart. Stf.	7 49 4 13
Sămbătă	15 St. Elefterie	27 Ioan Ev și Ap.	7 49 4 14

Anul 1890 se va incheia in ourënd. Rugăm dar pe toți aceia a căror abonamente vor espiră atunci, să binevoescă a le innoi de cu vreme; asemenea rugăm și pe aceia, cari încă nu ne-au respuns abonamentele, să le refuescă.

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Iosif Lang in Oradea-mare.